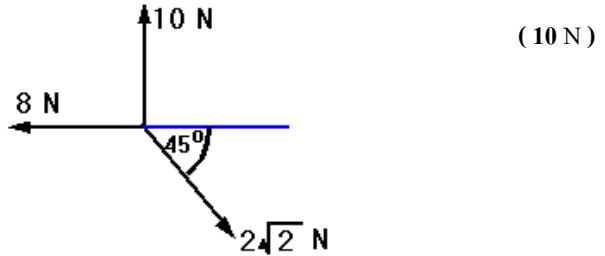

ฟิสิกส์ บทที่ 8 สมดุลและสภาพยืดหยุ่น

ตอนที่ 1 สมดุลต่อการเคลื่อนที่

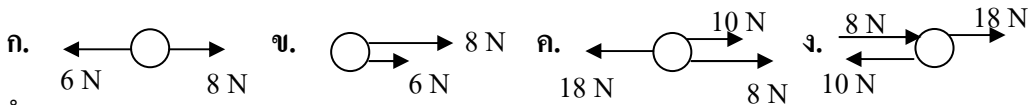
1. จากรูป จงหาแรงลัพธ์

วิธีทำ

สมดุลต่อการเคลื่อนที่ คือ ภาวะที่วัตถุอยู่นิ่งๆ หรือเคลื่อนที่ด้วยความเร็วคงที่ ภาวะนี้จะมีค่าความเร่ง (a) เป็นศูนย์
 สมดุลต่อการเคลื่อนที่ จะเกิดเมื่อแรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุมีค่าเป็นศูนย์

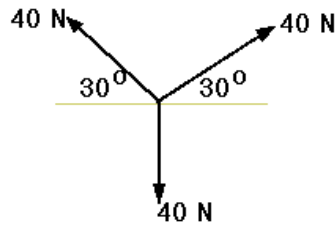
2. ระบบในข้อใดต่อไปนี้อยู่ในภาวะสมดุล

วิธีทำ

3. จงตรวจสอบว่าระบบอยู่ในภาวะ
สมดุลหรือไม่ (สมดุล)

วิธีทำ

จากตัวอย่างที่ผ่านมา โปรดสังเกตว่า สมดุลต่อการเคลื่อนที่จะเกิดเมื่อ

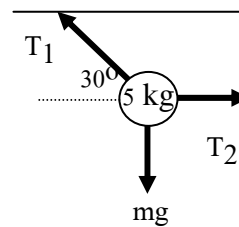
$$\sum F_y = 0 \quad \text{นั่นคือ} \quad \text{แรงขึ้น} = \text{แรงลง}$$

$$\text{และ} \quad \sum F_x = 0 \quad \text{นั่นคือ} \quad \text{แรงซ้าย} = \text{แรงขวา}$$

4. จากรูป หากระบบอยู่ในภาวะสมดุล จงหาขนาด
ของแรงดึงเชือก T_1 และ T_2

วิธีทำ

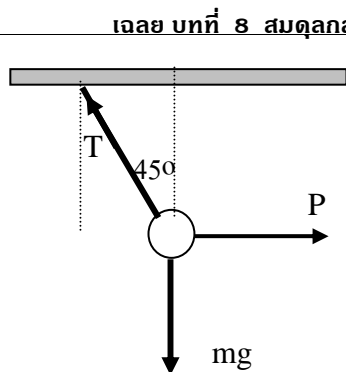
$$(100 \text{ N}, 50\sqrt{3} \text{ N})$$

5. จากรูปมวล $\sqrt{2}$ กิโลกรัม ผูกเชือกแขวนเพดาน ถูกแรงผลัก P ผลักไปทางขวา มีแรงดึงเชือก(T) และ น้ำหนักกระทำดังรูป จงหาว่าขนาดของแรงดึงเชือก (T) และแรงผลัก (P)

วิธีทำ

(20 N , $10\sqrt{2}$ N)

6(En 27) ชายคนหนึ่งมีมวล 55 กิโลกรัม ห้อยอยู่ด้วย เชือกสองเส้น ดังในรูปจงหาความตึงในเส้นเชือกทั้งสอง ($\sin 15^\circ = 0.25$, $\cos 15^\circ = 0.96$, $g = 10 \text{ m/s}^2$)

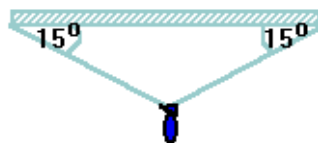
ก. 275 นิวตัน

ข. 540 นิวตัน

ค. 550 นิวตัน

ง. 1100 นิวตัน (ข้อ ง)

วิธีทำ

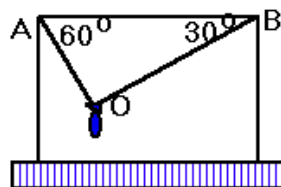
7. ชายคนหนึ่งมวล 80 กิโลกรัม โหนเชือกเบาที่จุด O โดยปลายของเชือกทั้งสองข้างไปผูกไว้แน่นกับเสาที่ A และ B แรงดึงในเส้นเชือก AO และ BO เป็นเท่าไร

1. 400 และ $400\sqrt{3}$ นิวตัน

2. $400\sqrt{3}$ และ 400 นิวตัน

3. 300 และ $300\sqrt{3}$ นิวตัน

4. $300\sqrt{3}$ และ 300 นิวตัน (ข้อ 2)

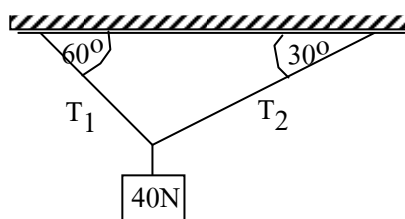
วิธีทำ

8. จากรูป นำเชือกผูกกับก้อนน้ำหนัก 40 นิวตัน

จงหาขนาดของแรงดึงในเส้นเชือก T_1 และ T_2

วิธีทำ

($20\sqrt{3}$ N, 20 N)

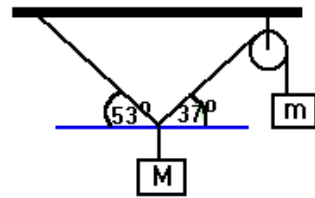

9. วัตถุ M และ m สมดุลกันดังรูปอัตราส่วน M/m คือ

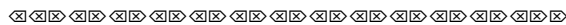
(กำหนด $\sin 37^\circ = \frac{3}{5}$)

(ข้อ ข)

- ก. 4/3   ข. 5/3   ค. 7/5   ง. 8/5

วิธีทำ

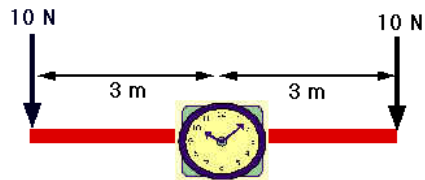
ตอนที่ 2 สมดุลต่อการหมุน

สมดุลต่อการหมุน คือ ภาวะที่วัตถุไม่หมุน หรือหมุนด้วยความเร็วคงที่

โมเมนต์ คือ แรง x ระยะห่างจากจุดหมุน วัดมาตตั้งฉากกับแรงนั้น

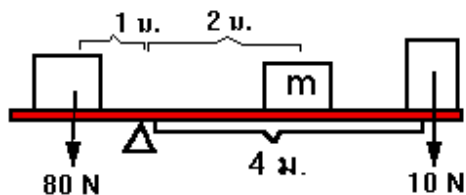
สมดุลต่อการหมุนจะเกิดเมื่อ

$$\Sigma \text{โมเมนต์ทวนเข็มนาฬิกา} = \Sigma \text{โมเมนต์ตามเข็มนาฬิกา}$$

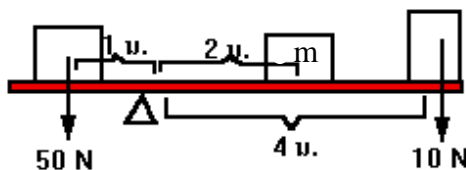

10. ตามรูปเป็นคานเบาอันหนึ่ง ถ้าวาง m ควรมีค่ากี่กิโลกรัม จึงจะทำให้คานอยู่ใน ภาวะสมดุล (2)

วิธีทำ

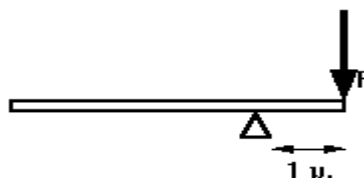

11. ตามรูปเป็นคานเบาอันหนึ่ง ถ้าวาง m ควรมีค่ากี่กิโลกรัม จึงจะทำให้คานอยู่ในภาวะสมดุล (0.5)

วิธีทำ

12. คานอันหนึ่งยาว 6 เมตรหนัก 8 นิวตัน มีจุดหมุนอยู่ห่างจากปลายข้างหนึ่ง 1 เมตร ตามรูป ต้องใช้แรง F เท่าใด จึงจะทำให้คานนี้อยู่ในสภาพสมดุล (16 N)

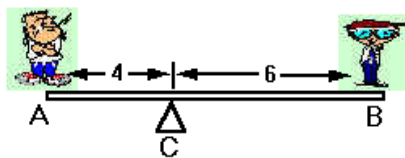
วิธีทำ

13. จากรูปเป็นไม้คานมีจุดหมุนอยู่ที่ระยะห่างจากปลายขวา 2 เมตร มีชายคนหนึ่งมวลด 60 กิโลกรัม ขึ้นอยู่บนคานนั้น จงหาว่าคานนี้ควรมีมวลกี่กิโลกรัมจึงจะอยู่ในภาวะสมดุล (40 กิโลกรัม)

วิธีทำ

14. นาย A และนาย B ยืนอยู่ปลายกระดานหกคนละ
 ด้าน มวลของกระดาน 5 กิโลกรัม จุดหมุนอยู่ที่ C
 ถ้านาย A มีมวล 60 กิโลกรัม นาย B จะมีมวลกี่
 กิโลกรัม

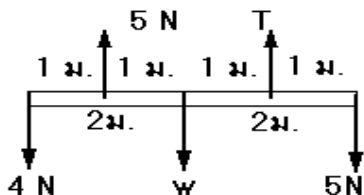

1. 50   2. 49   3. 40   4. 39   (ข้อ 4)

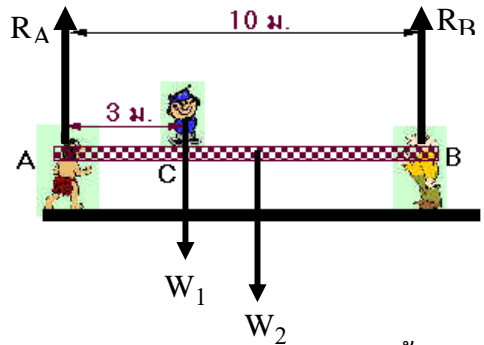
วิธีทำ

15. จากรูปให้หา T และ W ว่าเป็นแรง
 ที่มีขนาดเท่าใด   (7 N, 3 N)

วิธีทำ

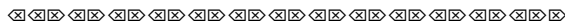
16. ตามรูป นาย A และนาย B แยกกระดานสมำ
 เสมยาว 10 เมตร มีมวล 20 กิโลกรัม ใน
 แนวระดับเด็กคนหนึ่งยืนบนกระดานที่จุด C มี
 มวล 5 กิโลกรัม นาย A และ นาย B จะต้อง
 ออกแรงคนละกี่นิวตัน

- 1. 155 , 135 นิวตัน
- 2. 115 , 85 นิวตัน
- 3. 135 , 115 นิวตัน
- 4. 85 , 115 นิวตัน

(ข้อ 3)

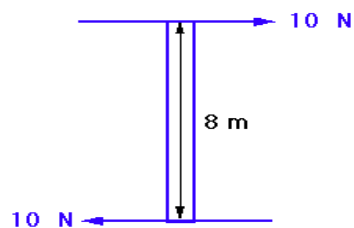
วิธีทำ

ตอนที่ 3 แรงคู่ควบ การได้เปรียบเชิงกล และ ประสิทธิภาพเชิงกล

แรงคู่ควบ คือ แรง 2 แรง ซึ่งมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 1) มีค่าเท่ากัน
- 2) มีทิศตรงกันข้าม
- 3) อยู่ในแนวที่ขนานกัน

โมเมนต์ของแรงคู่ควบ = ขนาดของแรงหนึ่งแรงใด x ระยะห่างของแรงทั้งสอง

17(มข 28) แรง 2 แรง ขนานกันแต่มีทิศตรงกันข้ามขนาด 50 นิวตัน เท่ากัน แนวแรงทั้งสองห่างกัน 10 เซนติเมตร โมเมนต์ของแรงคู่นี้รอบจุดใด ๆ ที่อยู่ระหว่างแนวแรงทั้งคู่จะเป็นเท่าใด (ข้อ ค.)

ก. 25 N.m

ข. 500 N.m

ค. 5 N.m

ง. หาไม่ได้

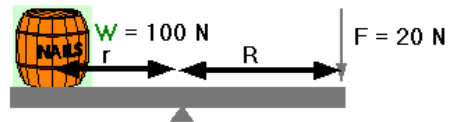
วิธีทำ

18. ชายคนหนึ่งขับรถเลี้ยวซ้าย เกิดโมเมนต์ของแรงคู่ควบที่พวงมาลัย 200 นิวตัน-เมตร ถ้าพวงมาลัยมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.4 เมตร จงหาแรงที่มือแต่ละข้างดึงพวงมาลัย (500 N)

วิธีทำ

การได้เปรียบเชิงกล (MA) คือ จำนวนเท่าตัวที่ได้เปรียบ

เช่น ในรูปภาพ เมื่อใช้แรง (F) 20 นิวตัน
จะยกน้ำหนัก (W) ได้ 100 นิวตัน

เรียกได้ว่า การได้เปรียบเชิงกล (MA) = 5 เท่าตัว

เราสามารถหาค่าการได้เปรียบเชิงกลได้จาก

$$\text{M.A.} = \frac{W}{F}$$

หรือ

$$\text{M.A.} = \frac{R}{r}$$

เมื่อ M.A คือ การได้เปรียบเชิงกล

W คือ น้ำหนักที่ยกได้

F คือ แรงที่ใช้ยก

R คือ ระยะห่างจากจุดหมุนถึงแรงที่ใช้

r คือ ระยะห่างจากจุดหมุนถึงแรงที่ได้

ประสิทธิภาพเชิงกล (Eff) คือ เปอร์เซนต์ที่บอกคุณภาพเครื่องมือ

เช่น สมมุติ ตามทฤษฎี น้ำหนักยกได้เป็น 100 นิวตัน แต่เมื่อยกจริง ยกได้ 70 นิวตัน

เรียกได้ว่า ประสิทธิภาพเชิงกล (Eff) = 70%

เราสามารถหาค่า ประสิทธิภาพเชิงกลได้จาก

$$\text{Eff} = \frac{W/F}{R/r} \times 100\%$$

เมื่อ W คือ น้ำหนักที่ยกได้จริง (ไม่ใช่ตามทฤษฎี)

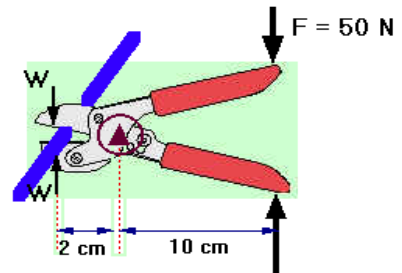
19. กรรไกรตัดลวดมีระยะระหว่างลวดและจุดหมุนเป็น

2 เซนติเมตร ระยะระหว่างจุดหมุนและมือเป็น 10

เซนติเมตร ออกแรง F 50 N บีบขากรรไกรดังรูป

ก. แรงที่กระทำต่อลวดเป็นเท่าใด (250 N)

ข. การได้เปรียบเชิงกลเป็นเท่าใด (5 เท่า)

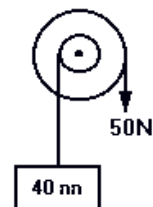
วิธีทำ

20(มข41) โดยการใช้ล้อและเพลาดังรูป สามารถยกวัตถุมวล 40 กิโลกรัม

โดยใช้แรง 50 นิวตัน กระทำที่ขอบของล้อรัศมีของล้อ และเพลา มีค่า

เท่ากับ 96 และ 6 เซนติเมตร ตามลำดับ จงหาประสิทธิภาพเครื่องกลนี้

1. 40%   2. 50%   3. 78%   4. 80% (ข้อ 2)

วิธีทำ

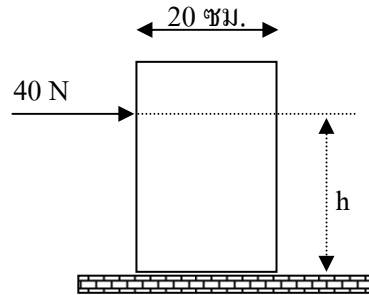

ตอนที่ 5 โจทย์ประยุกต์เกี่ยวกับสมดุล

23. ก่อตั้งสี่เหลี่ยมกว้าง 20 ซม. สูง 40 ซม. หนัก 100 นิวตัน ถูกแรงกระทำ 40 นิวตัน ณ จุดสูงเท่ากับ h จงหาว่าความสูง h มีค่าเท่าใด จึงจะทำให้ก้อนนี้เริ่มล้มพอดี

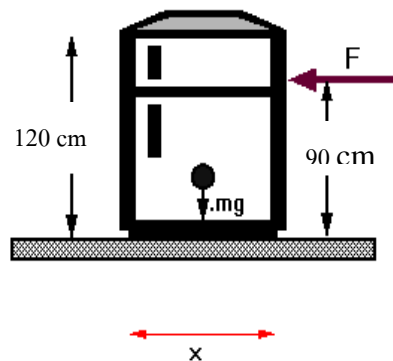
1. 20 ซม.
2. 25 ซม.
3. 30 ซม.
4. 35 ซม. (ข้อ 2.)

วิธีทำ

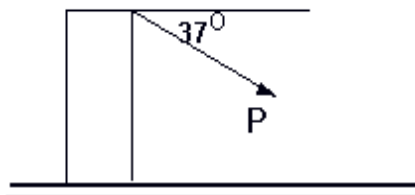

24(En 44/1) ออกแรง $F = 160$ นิวตัน ผลักตู้เย็น 40 กิโลกรัม บนพื้นฝืดที่ความสูง 90 เซนติเมตร จากพื้นโดยตู้เย็นไม่ล้ม จงหาความกว้างน้อยที่สุดของฐานตู้เย็น (x) ในหน่วยเซนติเมตร กำหนดให้ความสูงของตู้เย็นคือ 120 เซนติเมตรและจุดศูนย์กลางมวลอยู่สูงจากพื้น 40 เซนติเมตร ดังรูป (72 cm)

วิธีทำ

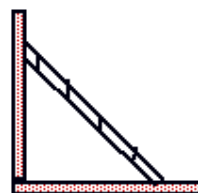
25(En 43/2) ก่อ่งวัตถุรูปสี่เหลี่ยมมีมวลสม่ำเสมอ
ฐานกว้าง 0.2 เมตร สูง 0.5 เมตร มีน้ำหนัก
200 นิวตัน วางอยู่บนพื้นที่ยึดมาก ถ้าออกแรง
P กระทำต่อวัตถุในแนวทำมุม 37° กับแนว
ระดับ ดังรูป จะต้องออกแรงเท่าใดจึงจะทำให้วัตถุล้มพอดี

1. 25 N   2. 50 N   3. 75 N   4. 100 N (ข้อ 2)

วิธีทำ

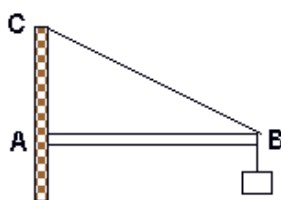
26. บันไดสามเหลี่ยมยาว 10 เมตรหนัก 400 นิวตัน ปลายบนพิง
กำแพงเกลี้ยงตรงจุดซึ่งอยู่สูงจากพื้น 8 เมตร โดยบันไดยันกับ
พื้นจรุขระห่างจากกำแพง 6 เมตร

- ก. จงหาแรงที่ยันปลายบันไดไม่ให้ไถลลงมา (150 N)
ข. ถ้ามีวัตถุหนัก 100 นิวตัน วางอยู่ปลายบันไดด้านล่างห่างขึ้นมา $\frac{1}{4}$ ของความยาว
ของบันได จงหาแรงเสียดทานที่พื้นราบ (168.75 N)

วิธีทำ

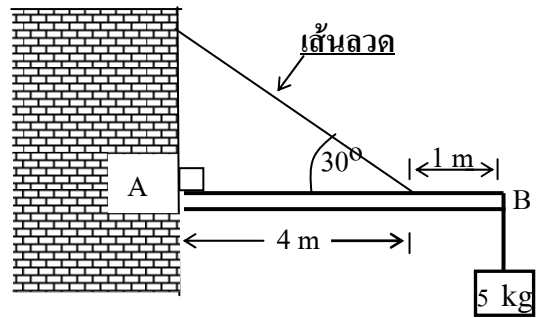
27(มข 37) AB เป็นท่อนไม้ขนาดสม่ำเสมอยาว 4 เมตร
หนัก 4 กิโลกรัม ปลาย A ถูกยึดไว้กับผนังอาคาร
ด้วยบานพับ ปลาย B ผูกด้วยเส้นลวดโลหะ BC
ยาว 5 เมตร ทำให้ AB อยู่ในแนวระดับและที่ปลาย
B นี้มีวัตถุหนัก 28 กิโลกรัมแขวนดังรูป จงหาแรงดึงลวด BC

1. 466.7 นิวตัน   2. 46.7 นิวตัน   3. 500 นิวตัน   4. 50 นิวตัน (ข้อ 3)

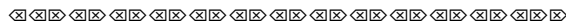
วิธีทำ

28(มข 47) เส้นลวดดึงคาน AB ซึ่งมีมวล 5 กิโลกรัมแขวนไว้ที่ปลาย B ถ้าคานสม่ำเสมอมีน้ำหนัก 20 นิวตัน ยาว 5 เมตร มีปลาย A ตรึงติดกำแพง คานสมดุลอยู่ได้ ดังรูป จงหาว่าแรงดึงเส้นลวดมีค่ากี่นิวตัน

วิธีทำ

(150)

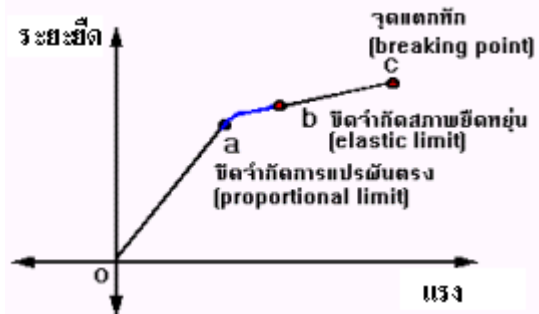
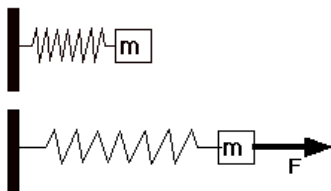

ตอนที่ 6 สภาพยืดหยุ่นของของแข็ง

สภาพพลาสติก (plasticity) คือ สมบัติของวัตถุที่มีการเปลี่ยนรูปร่างไปอย่างถาวร โดยผิววัตถุไม่ฉีกขาดหรือแตกหัก

สภาพยืดหยุ่น (elasticity) คือ สมบัติของวัตถุที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเมื่อมีแรงกระทำ และสามารถคืนตัวกลับสู่สภาพเดิมเมื่อหยุดออกแรงกระทำ

พิจารณาตัวอย่าง

ช่วง oa แรงกับระยะยืดจะแปรผันตรงต่อกัน และเมื่อหมดแรงกระทำสปริงจะคืนสภาพเดิมได้
 ช่วง ab เมื่อแรงกระทำหมดไป สปริงจะคืนสภาพได้ แต่แรงกับระยะยืดไม่แปรผันตรงต่อกัน
 ช่วง bc เมื่อแรงกระทำหมดไป สปริงจะไม่คืนสภาพเดิม เมื่อถึงจุด c สปริงจะขาด

29. สภาพพลาสติก คือ .....
 สภาพยืดหยุ่น คือ .....

30. หากออกแรงกระทำเกินขีดจำกัดความยืดหยุ่นกระทำต่อสปริง จะทำให้สปริง.....
 .....

แรงเค้น (F) คือ แรงดึงคู่ระหว่างโมเลกุลภายในของแข็งที่เพิ่มขึ้น

ความเค้น (σ) คือ อัตราส่วนระหว่าง แรงเค้น ต่อพื้นที่หน้าตัด

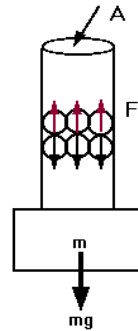
เขียนเป็นสมการจะได้

$$\sigma = \frac{F}{A}$$

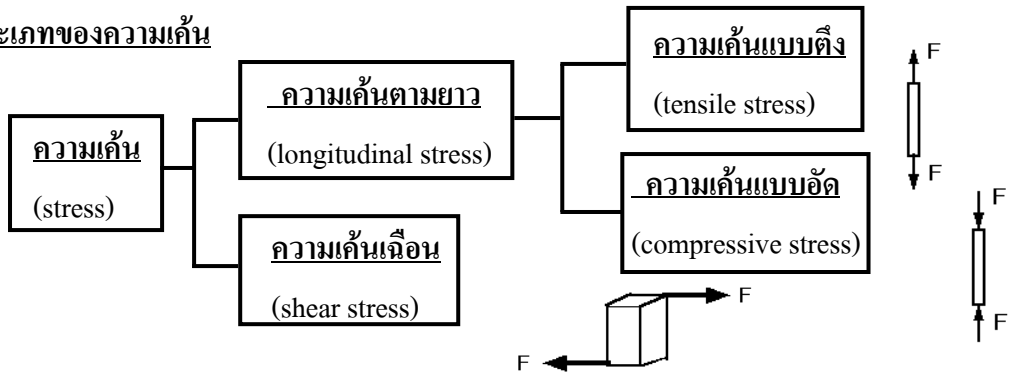
เมื่อ σ คือ ความเค้น (N / m²)

F คือ แรงเค้น (N)

A คือ พื้นที่หน้าตัดของเส้นลวด (m²)

ประเภทของความเค้น

ความเครียด (ε) คือ อัตราส่วนระหว่างความยาวที่เปลี่ยนไป ต่อความยาวเดิม

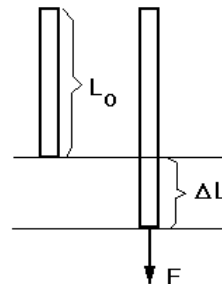
เขียนเป็นสมการจะได้

$$\epsilon = \frac{\Delta L}{L_0}$$

เมื่อ ε คือ ความเครียดตามยาว

ΔL คือ ความยาวที่เปลี่ยนไป (m)

L₀ คือ ความยาวเดิม (m)

ค่ามอดูลัสของยัง (Young' s modulus)

คือ ค่าคงที่ หาได้จากอัตราส่วนของความเค้นต่อความเครียด

เขียนเป็นสมการจะได้

$$E = \frac{\sigma}{\epsilon}$$

$$E = \frac{\left(\frac{F}{A}\right)}{\left(\frac{\Delta L}{L_0}\right)}$$

$$E = \frac{F}{A} \frac{L_0}{\Delta L}$$

เมื่อ E = ค่ามอดูลัสของยัง (N/m^2) σ = ความเค้น (N/m^2) ϵ = ความเครียด

31. ในการทดลองหาค่ามอดูลัสโดยใช้น้ำหนัก 450 กิโลกรัม แขนงไว้ที่ปลายลวดเหล็กยาว 2 เมตร พื้นที่หน้าตัด 0.15 ตารางเซนติเมตร ปรากฏว่าลวดยืดออก 0.3 เซนติเมตร จงหาความเค้น (3×10^8 นิวตัน/เมตร²)

วิธีทำ

32. จากข้อที่ผ่านมา จงหาความเครียด

 (1.5×10^{-3}) วิธีทำ

33. จากข้อที่ผ่านมา จงหาค่ามอดูลัสของยังของลวดเหล็กนี้

 $(2 \times 10^{11} \text{ N/m}^2)$ วิธีทำ

34(En 42/2) แขนงมวล 400 กิโลกรัม กับเส้นลวดโลหะชนิดหนึ่งยาว 10 เมตร มีพื้นที่หน้าตัด 2×10^{-4} เมตร² เส้นลวดนี้จะยืดออกเป็นเท่าใด ถ้ากำหนดให้ค่ายังมอดูลัสของเส้นนี้ เป็น 2×10^{11} นิวตัน / เมตร²

1. 0.1 cm   2. 0.2 cm   3. 1.0 cm   4. 2.0 cm (ข้อ 1.)

วิธีทำ

35. ลวดโลหะชนิดหนึ่งมีความยาว 1 เมตร ค่ามอดูลัสของยังเป็น 2.5×10^{11} นิวตัน/ตารางเมตร พื้นที่ภาคตัดขวาง 2 ตารางมิลลิเมตร นำไปยึดติดกับวัตถุมวล m ทำให้ลวดยืดออกไปอีก 0.01 เมตร จงหาขนาดของมวล m ในหน่วยกิโลกรัม

1. 500   2. 1000   3. 2000   4. 5000 (ข้อ 1.)

วิธีทำ

36. แท่งโลหะอันหนึ่งมีพื้นที่ภาคตัดขวาง 3 ตารางเซนติเมตร และมีค่ามอดูลัสของยังเท่ากับ 2×10^{11} นิวตัน/เมตร² จงหาว่าจะต้องออกแรงดึงกี่นิวตัน จึงจะทำให้แท่งโลหะมีความยาวเพิ่มขึ้น 0.01 เปอร์เซนต์

1. 5000

2. 5700

3. 6000

4. 7000

(ข้อ 3)

วิธีทำ

37(En 36) ลวดทำด้วยโลหะต่างชนิดกันสองเส้นยาวเท่ากันมีพื้นที่หน้าตัดเป็น 0.1 และ 0.18 ตารางเซนติเมตร เมื่อดึงลวดทั้งสองนี้ด้วยแรงเท่ากัน มันจะยืดออกเท่ากับ 0.3 และ 0.2 เซนติเมตร ตามลำดับ จงหาอัตราส่วนของมอดูลัสของยังของลวดเส้นที่หนึ่งต่อมอดูลัสของยังของลวดเส้นที่สอง

1. $\frac{27}{100}$ 2. $\frac{5}{6}$ 3. $\frac{6}{5}$ 4. $\frac{100}{27}$

(ข้อ 3.)

วิธีทำ

38. ลวด 2 เส้น ทำด้วยวัสดุชนิดเดียวกัน ถ้าลวด A ยาวเป็นครึ่งหนึ่งของลวด B แต่กลับมีรัศมี 2 เท่าของลวด B ถ้าต้องการดึงลวดทั้งสองให้ยืดออกมา โดยให้ความยาวที่ยืดออกมามีขนาดเท่ากัน แรงที่ใช้ยืดลวด A ต้องมีขนาดเท่าใด

1. $1/8$ ของแรงที่ใช้ยืดลวด B
2. 2 เท่าของแรงที่ใช้ยืดลวด B
3. 4 เท่าของแรงที่ใช้ยืดลวด B
4. 8 เท่าของแรงที่ใช้ยืดลวด B (ข้อ 4)

วิธีทำ

39(En 44/1) ลวดเหล็กกล้าสำหรับดึงลิฟต์ตัวหนึ่งมีพื้นที่หน้าตัด 5 ตารางเซนติเมตร ตัวลิฟต์และสัมภาระในลิฟต์มีน้ำหนัก 2000 กิโลกรัม จงหาความเค้น(stress) ในสายเคเบิล ในขณะที่ลิฟต์กำลังเคลื่อนที่ขึ้นด้วยความเร่งสูงสุด 2.0 เมตรต่อ(วินาที)²

1. $64 \times 10^6 \text{ N/m}^2$
2. $48 \times 10^6 \text{ N/m}^2$
3. $40 \times 10^6 \text{ N/m}^2$
4. $32 \times 10^6 \text{ N/m}^2$ (ข้อ 2.)

วิธีทำ

40(มข 42) ลวดเหล็กสำหรับดึงลิฟต์เครื่องหนึ่งมีขีดจำกัดสภาพยืดหยุ่น $2 \times 10^8 \text{ N/m}^2$ และมีพื้นที่หน้าตัด 0.9 cm^2 ถ้าลิฟต์นี้มีความสามารถเคลื่อนที่ขึ้นไปด้วยความเร่งสูงสุด 8 m/s^2 มวลในหน่วยของกิโลกรัมของตัวลิฟต์และสัมภาระในลิฟต์จะมีค่ามากที่สุดเท่าใด (1000 kg)

วิธีทำ

